EURÓPAI
BIZOTTSÁG

AZ UNIÓ KÜLÜGYI ÉS
BIZTONSÁGPOLITIKAI
FŐKÉPVISELŐJE

Brüsszel, 2020.7.22.
JOIN(2020) 13 final

KÖZÖS JELENTÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

HONGKONG KÜLÖNLEGES KÖZIGAZGATÁSI TERÜLET: 2019. ÉVI ÉVES JELENTÉS

KÖZÖS JELENTÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

HONGKONG KÜLÖNLEGES KÖZIGAZGATÁSI TERÜLET:

2019. ÉVI ÉVES JELENTÉS

Összegzés

Azóta, hogy Hongkongot 1997-ben átadták a Kínai Népköztársaságnak (a továbbiakban: KNK), az Európai Unió (EU) és tagállamai szorosan nyomon követik a Hongkong Különleges Közigazgatási Területen (a továbbiakban: KKT) végbemenő politikai és gazdasági fejleményeket. Az EU az „egy Kína" politikát követi, és támogatja az „egy ország – két rendszer" elvet és annak végrehajtását. Az Európai Parlamentnek tett 1997-es vállalásnak megfelelően a Bizottság a hongkongi fejleményekről szóló éves jelentést tesz közzé. A 2019. év fejleményeiről szóló jelentés a 22. ilyen jelentés.

2019 kivételesen nagy kihívást jelentett Hongkong számára, az eredetileg a kiadatást szabályozó törvény módosítására irányuló javaslatok kiváltotta tartós zavargásokkal, amelynek első olvasata 2019. április 3-án volt a Törvényhozó Tanácsban. Az év második felét nagyszabású demonstrációk, tüntetések és az azokat kísérő erőszak, egyetemek ostroma, vandalizmus és a közlekedési hálózat, a repülőtér és a mindennapi élet egyéb aspektusainak zavarai jellemezték. A tiltakozók öt követelést fogalmaztak meg a hongkongi kormánnyal szemben. A zavargások okai között politikai és gazdasági-társadalmi problémák egyaránt szerepet játszottak. A kormány válaszul visszavonta a kiadatási törvény javaslatát, 1967 óta először vészhelyzeti hatásköröket vezetett be egy maszkviselést tiltó törvény megalkotása érdekében, valamint közösségi párbeszéd révén korlátozott mértékű kapcsolatfelvételbe kezdett a tiltakozó mozgalommal. Az állítólagos rendőri túlkapások szolgáltak a tiltakozók egy széles körű vizsgálóbizottság felállítására irányuló követeléseinek alapjául. A hongkongi kormány azonban megtagadta egy ilyen független bizottság felállítását. A Független Rendészeti Panasztestület (IPCC) számos állítólagos rendőri túlkapásról szóló esetet vizsgál ki, az erről készült előzetes jelentést 2020 elején kellett volna közzétennie. A testület hatáskörének megfelelőségét azonban megkérdőjelezték.

A helyhatósági választások békés lebonyolítása novemberben az erőszak mérséklődésének reményével kecsegtetett. A történelmi léptékben magas, 71,2 %-os részvételi arány bizonyította a hongkongiak által demokratikus jogaik gyakorlásának tulajdonított fontosságot. A szavazás eredménye nyomán az év végéig folytatódtak a nagyrészt békés tömeges tiltakozások, valamint történt néhány erőszakos incidens is.

Az EU továbbra is arra ösztönzi Hongkong KKT-t és a központi kormányzati hatóságokat, hogy folytassák az alaptörvényben rögzített választási reformot, és jussanak megállapodásra egy demokratikus, tisztességes, nyílt és átlátható választási rendszerről. Az általános választójog a közvélemény részéről nagyobb támogatást, valamint több legitimitást biztosítana a hongkongi kormánynak Hongkong gazdasági céljainak eléréséhez és társadalmi-gazdasági kihívásainak kezeléséhez. Hongkong hosszú távú stabilitásának biztosítása érdekében meggyőző válaszra van szükség a folyamatban lévő tüntetések keretében megfogalmazott sérelmekre.

Felerősödtek az „egy ország – két rendszer" elvének és Hongkong autonómiájának erodálódása miatti aggodalmak. Általánosságban a kulcsfontosságú szabadságjogok továbbra is érvényesülnek Hongkongban, és a jogállamiság és az igazságszolgáltatás függetlensége továbbra is fennálnak mint kulcsfontosságú biztosítékok. Aggasztó tendenciák jelentek meg

azonban a szólásszabadsággal kapcsolatban, különösen a folyamatban lévő tiltakozással összefüggésben. A Legfelsőbb Bíróságnak a maszkviselést tiltó törvény alkotmányellenességéről szóló november 18-i ítélete olyan megjegyzéseket váltott ki Pekingből, miszerint a hongkongi bíróságok nem hozhatnak döntést Hongkong jogszabályainak alkotmányosságáról és az alaptörvénynek való megfelelésükről. Bármely lépés, amely a bíróságok előjogainak e tekintetben történő megnyirbálására irányul, aláásná a Hongkong számára biztosított autonómiát, ideértve az igazságszolgáltatás függetlenségét és a jogállamiságot. A korrupció elleni rendszer erős és ellenálló maradt.

Gazdasági szempontból 2019 nehéz év volt Hongkong számára, a GDP 1,2 %-ot csökkent, a költségvetés pedig 15 év óta először hiányt mutatott. Ez nagyrészt a 2018 vége felé már érezhető külső tényezőknek, azaz a kínai gazdaság lassulásának és az Egyesült Államok és Kína közötti kereskedelmi vitának tudható be, ugyanakkor a 2019. év második felének zavargásai kritikus hatással jártak, különösen a turizmushoz kapcsolódó ágazatokra nézve. Hongkong azonban nagy költségvetési és devizatartalékokkal rendelkezik, amelyek lehetővé teszik számára, hogy szembe nézzen a kihívást jelentő helyzettel, biztosítsa a valutastabilitást és támogassa az üzleti életet. Pénzügyi és bankszektora továbbra is ellenálló és rendkívül versenyképes, lehetővé téve számára, hogy továbbra is a világ első számú központja legyen az első nyilvános részvénykibocsátások terén, és elkerülje a pánik okozta tőkekiáramlást.

A Hongkongban letelepedett európai üzleti közösséget különböző mértékben érinti a gazdasági helyzet és a zavargások. Az európai vállalatok többnyire kivárnak, bár komolyan aggódnak a politikai patthelyzet, az erőszak és a vállalkozásokra nehezedő példátlan nyomás miatt. Az európai üzleti közösség a régió versenyképességének kulcsfontosságú elemeként értékeli Hongkong stabil jogrendszerét, az igazságszolgáltatás függetlenségét, az alapvető jogokat és szabadságokat, valamint a politikai beavatkozástól mentes üzleti környezetet. Ezen értékek bármilyen sérülése negatívan befolyásolná Hongkong vonzerejét e tekintetben, csakúgy, mint a többi üzleti központtal szembeni előnyét.

Az EU számos nyilatkozatot tett az év során. Az Unió szóvivője három nyilatkozatot tett június 12-én, július 1-jén és augusztus 13-án. A főképviselő három nyilatkozatott tett az Európai Unió nevében: augusztus 17-én, október 2-án és november 18-án. Ezek a nyilatkozatok többek között a következők szükségességét hangsúlyozták:

- az erőszak elutasítása,
- inkluzív párbeszédet folytatása, megjegyezve, hogy az Európai Unió kész azok támogatására, akik hajlandóak a helyzet mérséklődése érdekében dolgozni és elindítani egy erre irányuló párbeszédfolyamatot,
- a főbb szabadságok tiszteletben tartásának garantálása,
- átfogó vizsgálat indítása az erőszakról, a kényszer alkalmazásáról, valamint a tüntetések kiváltó okairól.

Az Európai Parlament július 18-án vitát folytatott Hongkongról, és állásfoglalást fogadott el a helyzetről.

Politikai fejlemények

2019-et a **szökésben levő bűnözőkről és a kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló törvényjavaslat („kiadatási törvényjavaslat”)**, valamint a javasolt intézkedés által kiváltott tömeges tiltakozások uralták. A Hongkongi Nemzetbiztonsági Hivatal 2019 februárjában terjesztette elő a javaslatot, hogy megkönnyítse a bűnözők kiadását Kína, Tajvan és mások számára. A reform egyik indokaként egy gyilkossággal vádolt hongkongi állampolgár kiadatása jogalapjának hiányát említették.

A kiadatási törvényt a jogi szakma, az üzleti élet és a civil társadalom egyaránt élesen bírálta. A bírálatok fő oka az volt, hogy az eredeti tervezet a bűncselekmények széles körére terjedt ki, nem írta elő a javasolt kiadatási ügyek kellően alapos kivizsgálását, és a szárazföldi jogrendszer nem biztosítja az emberi jogok és a tisztességes eljárás kellő védelmét. Válaszul a hongkongi kormány felülvizsgálta a javaslatot, a kiadatást megalapozó bűncselekmények listáját 46-ról 37-re csökkentette, és pontosította, hogy a kiadatást megalapozó bűncselekményeknek három évnél hosszabb börtönbüntetéssel sújthatónak kell lennie. A javaslattal szembeni nyilvános tiltakozás fokozódott, amelyet nagyszabású gyűlések és heves viták kísértek a Törvényhozó Tanácsban.

Az üggyel kapcsolatos konfrontáció eszkalálódásakor a közigazgatás mérsékelte a jogszabálytervezetek ellenőrzését a Törvényhozó Tanács bizottságában. A további biztosítékok beépítése a törvényjavaslatba nem csökkentette a nyilvános tiltakozások mértékét. A Civil Human Rights Front szerint egy millió ember csatlakozott a törvényjavaslat elleni június 9-i felvonuláshoz. Carrie Lam kormányzó június 15-én bejelentette a kiadatási törvény felfüggesztését, azonban nem vonta vissza azt. Egy újabb, június 16-i felvonuláson a beszámolók szerint két millióan vettek részt; ez volt a legnagyobb ilyen megmozdulás Hongkong történelme során. Mindkét felvonulás békés volt. Ezt követően a Törvényhozó Tanács épülete és más kormányzati épületek kerültek a tiltakozók figyelmének középpontjába. Néhány tiltakozó július 1-én kifosztotta a Törvényhozó Tanács épületét, jelentős károkat okozva, az épületet ezután három hónapra bezárták. A nyilvánosság nagy felháborodással fogadta, hogy maszkos férfiak egy csoportja erőszakos támadást hajtott végre a járókelők ellen Yuen Long vasútállomásánál. A támadásra a kiadatási törvény elleni felvonulást követően került sor, és azt fenyegetések előzték meg, miszerint a tiltakozók megtorlásban fognak részesülni, ha Yuen Longba mennek. A rendőrséget élesen bírálták, mivel nem avatkozott közbe időben az erőszak megfékezése érdekében. Az incidenst jelenleg vizsgálja az IPCC.

A törvényjavaslatot teljes mértékben és hivatalosan csupán október 23-án vonták vissza. A júniusi részleges engedménynek nem sikerült csillapítania a tiltakozásokat, a tüntetők pedig öt követelést fogalmaztak meg:

1. a törvényjavaslat hivatalos visszavonása;
2. egy független vizsgálóbizottság felállítása az ügyek, köztük a zavargások alatt elkövetett állítólagos rendőri túlkapások kivizsgálására;
3. tartózkodás a „felkelés” kifejezés hatóságok általi használatától a tiltakozások jellemzése során, amely bűncselekmény akár 10 év börtönbüntetéssel is sújtható;
4. a letartóztatottak szabadon engedése; valamint
5. az általános választójog bevezetése a kormányzói és a Törvényhozó Tanács megválasztása kapcsán, az alaptörvény rendelkezéseivel összhangban.

A **„vezető nélküli”, de jól szervezett tiltakozó mozgalom taktikája a tüntetések során fejlődött.** A rendszeres engedélyezett és engedély nélküli gyűlések és felvonulások mellett a tiltakozók többször is megbénították Hongkong közlekedési hálózatát. A nemzetközi repülőtéren július és szeptember között zajló tömeges ülőtüntetések és tiltakozások súlyos fennakadásokat okoztak a szolgáltatásokban, és a terminálokba való belépés korlátozásához vezettek. Különösen a vasúthálózat volt a zavargások és a rongálások célpontja, mivel a tüntetők azt feltételezték, hogy a hálózat üzemeltetéséért felelős társaság összejátszik a kormányzattal a tüntetések megakadályozása érdekében, például a tiltakozások helyszínein található állomások lezárása révén. Szintén vandalizmus céltáblájává váltak azok az üzletláncok, amelyek tulajdonosairól vagy vezetőségéről úgy vélték, Pekinggel rokonszenvez.

A tiltakozások némelyikére a rendszeres és súlyos erőszak nyomta rá bélyegét, ezeken benzinbombákat és más tárgyakat dobáltak a tüntetők. Aggodalomra ad okot a tiltakozási mozgalom egy részének radikalizálódása. A rendőrség gyakran folyamodott könnygáz, valamint gumilövedékek és babzsák lőszer használatához. Éles lőszert szintén bevetettek. Az év folyamán számos házi készítésű robbanószerkezetet találtak. Novemberben egy tüntető súlyos sérüléseket szenvedett, miután a rendőrség hasba lőtte, egy tüntető meghalt, miután lezuhant egy parkolóból, egy ember pedig súlyosan megsebesült, miután felgyújtották a tüntetőkkel folytatott vitát követően.

Számos beszámoló született a rendészeti hatóságok által elkövetett túlkapásokról és jogsértésekről. Egyes esetekről felvételek is készültek. Az állításokat a Független Rendészeti Panasztestület (IPCC) vizsgálja ki, melynek 2020 elejére nyilvános jelentést kell készítenie arról, ahogyan a rendőrség a tiltakozásokat kezelte. A tiltakozási mozgalom résztvevői közül sokan bizalmatlanok az IPCC-vel szemben, amelynek hitelessége megkérdőjeleződött, miután a kormány által 2019 szeptemberében az IPCC munkájának támogatására kijelölt, nemzetközi szakértőkből álló öt fős testület félreállt. A szakértők a nyilvánosság előtt kijelentették, hogy az IPCC-nek nincs megfelelő vizsgálati hatásköre és felkészültsége. Az IPCC időközi jelentésének közzétételét elhalasztották a bírósági felülvizsgálat eredményéig, amely azt hivatott megállapítani, hogy az IPCC rendelkezik-e a szükséges hatáskörökkel a polgári zavargásokkal kapcsolatos vizsgálatok elvégzéséhez.

A tiltakozók novemberben **elfoglalták az egyetemi kampuszokat.** A Kínai Egyetemen és a Műszaki Egyetemen erőszakos összecsapásokra került sor a rendőrséggel, és több napig tartó ostrom helyszínei voltak. Sokan megsérültek és sokakat letartóztattak. Több kiemelkedő civil társadalmi személyiség, köztük néhány Pekinghez hagyományosan közel álló személy próbált meg közvetíteni a rendőrség és a tüntetők között, biztonságos áthaladást kieszközölve néhány tüntető számára. Komoly aggodalmak merültek fel a Műszaki Egyetemen sürgősségi orvosi ellátást nyújtó egészségügyi dolgozók letartóztatása és bántalmazása miatt; a beszámolók megjegyezték, hogy ez visszatartotta a sérült tüntetőket attól, hogy orvoshoz forduljanak, és megsértette a humanitárius normákat. A létesítményeket ért károk és a lázas légkör miatt lerövidítették az egyetemi szemeszereket, ennek intézmények e következtében távoktatásra váltottak. A novemberi helyhatósági választások után decemberben egy nyugodtabb időszak következett, jórészt erőszakmentes tömegrendezvényekkel és felvonulásokkal. A rendőrség készebbnek mutatkozott a gyülekezések engedélyezésére, a Civic Human Rights Front (CHRF) például augusztus óta először kapott engedélyt egy felvonulás megszervezésére. A tiltakozási mozgalom továbbra is széles körű támogatást élvez: az engedélyezett felvonulásokon továbbra is rengetegen jelennek meg; a CHRF becslése szerint az ENSZ emberi jogi világnapját megünneplő december 8-i felvonuláson mintegy 800 000 fő vett részt.

A **hongkongi kormány a tartós zavargásokra többek között** a gyarmati korszak során megállapított, **széles körű vészhelyzeti hatáskörök gyakorlásával válaszolt.** A kormányzó októberben a Tanácsban az 1922. évi sürgősség rendeletre hivatkozott egy az arcmaszkok nyilvános összejöveteleken való viselését megtiltó rendelet megalkotásakor, amely október 5-én lépett hatályba („az arc takarásának tilalmáról szóló rendelet”). Ez volt az első alkalom, hogy ezt a jogkört alkalmazták 1967 óta. Bár a lépést sokan támogatták a kormányzatot támogató politikai szárnyon belül, éles bírálatokat váltott ki a személyes szabadságnak a rendelettel járó korlátozása, végrehajthatatlansága és a törvényhozók számára biztosított ellenőrzés hiánya miatt.

A rendelettel szemben emelt jogi kifogás eredményeképpen a Legfelsőbb Bíróság november 18-án úgy határozott, hogy az nem felel meg az alaptörvénynek, és hogy a jogok törvényben foglalt korlátozásai nem állnak arányban a legitim kormányzati célokkal. A témával kapcsolatban a végső fellebbviteli bíróság ítéletére várnak.

Carrie Lam szeptember 26-án a nyilvánosság 150 tagjának kemény kérdéseivel szembesült a mindezidáig egyetlen **nyilvános közösségi párbeszéd** alkalmával. A kormányzat Politikai Innovációs és Koordinációs Hivatalán belül létrehoztak egy a párbeszédért felelős hivatalt a párbeszédre irányuló erőfeszítések irányítására. A nemzetközi partnerek, köztük az EU, a párbeszéd fokozására irányuló erőfeszítéseket szorgalmaztak a helyzet enyhítése érdekében. A civil párbeszéd szintén a párbeszéd előmozdítására törekedett.

November 21-én az Egyesült Államok Kongresszusa elfogadta a **hongkongi emberi jogokról és demokráciáról szóló törvényt** és a Hongkong védelméről szóló törvényt. A Kínai Népköztársaság kormánya és a hongkongi kormányzat élesen bírálta a lépést. A tiltakozó mozgalomban azonban sokan pozitívan fogadták azt. A törvény előírja, hogy rendszeresen értékelni kell, megőrizte-e Hongkong autonómiáját, összefüggésben az Egyesült Államok által Hongkongnak biztosított különleges kereskedelmi státussal, és alapot biztosít a Hongkongban az emberi jogokat megsértő egyénekkel szembeni esetleges szankciókhoz. A védelemről szóló törvény megtiltja bizonyos bűnüldözési árucikkek Hongkongba történő exportálását.

A **helyhatósági választások** annak ellenére lezajlottak november 24-én, hogy a tiltakozási mozgalom egyes tagjai attól tartottak, a szavazások a zavargások miatt felfüggesztésre kerülhetnek. A kampányidőszakot beárnyékolta az erőszak; egyes jelölteket fizikai támadások értek, a pártok épületeit pedig megrongálták. Azonban maguk a választások békés légkörben teltek, példátlanul magas, 71,2 %-os részvétel mellett. A demokráciapárti képviselők a 452 képviselői helyből 395-öt szereztek meg, és a 18 tanácsból 17-ben szereztek többséget. A kerületi tanácsok csak korlátozott tanácsadói és szakpolitikai hatáskörökkel rendelkeznek, és jelentős költségvetés felett őrködnek. Ugyanakkor a kerületi tanácsosok döntenek a kormányzót megválasztó választási bizottság 1200 helyéből 117-ről, és a választási bizottság demokráciapárti frakciója most megerősödött a kormányzó menetrend szerinti következő, 2022-es kinevezése előtt.

A folyamatos zavargások és a kormány által azokra adott válasz éreztették hatásukat a kormányzat lakossági támogatása terén. Egy októberben közzétett közvéleménykutatás eredményei alapján a kormányzó elfogadottsága rekordalacsony 20,2 %-ra esett vissza. Az év vége felé végzett egyéb felmérések a tiltakozások által a hatóságok iránti bizalomra gyakorolt kedvezőtlen hatást mutatták ki.

Az EU az év során számos nyilatkozatot adott ki a hongkongi fejleményekre reagálva. Az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője november 18-án, október 2-án és augusztus 17-én nyilatkozatokat adott ki az EU nevében. Ezen felül augusztus 17-én közös nyilatkozatot adtak ki a kanadai külügyminiszterrel. A főképviselő szóvivője augusztus 13-án, július 1-én és június 12-én adott ki nyilatkozatokat. Az Európai Parlament július 18-án sürgősségi vitát folytatott Hongkongról, és állásfoglalást fogadott el a helyzetről. Az ENSZ Közgyűlésének harmadik bizottsága és az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa részére kiadott uniós nyilatkozatok hivatkoztak a hongkongi helyzetre.

Jogok, szabadságok és esélyegyenlőség

Az önrendelkezés vagy a függetlenség támogatása továbbra is a választási folyamatokból történő kizáráshoz vezet. Joshua Wongot, a Demosistó párt főtitkárát kizárták a november 24-i helyhatósági választáson jelöltként való indulásból. Ő volt az 1 098 leendő tanácsos közül az egyetlen, akit kizártak. A hatóságoknak küldött három levélben és a választásvezető kérdéseire válaszolva Joshua Wong elhatárolódott a függetlenség korábbi

támogatásáról. A választásvezető a kizárás indoklásában arra hivatkozott, hogy sem Wong, sem a Demosistō nem változtatta meg őszintén a függetlenséggel kapcsolatos álláspontját.

2019 szeptemberében a Legfelsőbb Bíróság határozott Agnes Chow a Törvényhozó Tanács tagjainak 2018-os időközi választásán való indulásból történő kizárásának ügyében a Demosistóhoz fűződő kapcsolódása és az önrendelkezés támogatása alapján. A Legfelsőbb Bíróság eljárási okok miatt Chow petíciójának javára döntött, mivel nem biztosítottak számára megfelelő lehetőséget arra, hogy reagáljon arra az állításra, miszerint nem tartaná be az alaptörvényt. A bíró megállapította, hogy „megsértették a természetjog vagy a tisztességes eljárás elvét". Ugyanakkor az ítéletben azt is megjegyezte, hogy az önrendelkezés vagy a függetlenség támogatása nem lenne összeegyeztethető az alaptörvénnyel.

A hongkongi **média**, beleértve az online médiát, továbbra is sokszínű és nagyfokú szabadságot élvez. Mindazonáltal aggodalomra ad okot a média egyes részei feletti politikai befolyás és az öncenzúra. Aggályok merültek fel az újságírók elleni állítólagos támadások miatt, ideértve a rendőrség által a tüntetések során alkalmazott erőszakot, valamint az újságírók munkájának a zavargások során történő akadályozása miatt is. Ezzel kapcsolatban többek között a „Foreign Correspondent Club" és a Hongkongi Újságírók Szövetsége is nyilatkozatokat[1] tett közzé. A Riporterek Határok Nélkül nevű szervezet Hongkongot a globális sajtószabadsági indexen (World Press Freedom Index) a 73. helyre sorolta.

A közrend tekintetében e rendkívül nehéz évben többnyire tiszteletben tartották a **gyülekezési szabadságot**; a hatóságok számos nyilvános gyűlést és felvonulást engedélyeztek. Az erőszak fokozódásával egyre gyakoribb jelenséggé vált az ilyen összejövetelek engedélyezésének biztonsági okokból történő megtagadása. Ennek egyik következménye az lett, hogy egyre gyakoribbá váltak az engedély nélküli összejövetelek, és ezzel nőtt a tiltakozók és a rendőrség közti konfrontáció kockázata.

Az LMBTI-személyek jogai. Az Esélyegyenlőségi Bizottság (EOC) új elnöke, Ricky Chu Man-kin jelezte, hogy erőfeszítéseket fognak tenni a hátrányos megkülönböztetés elleni intézkedések előmozdítására az LMBTI-személyek jogainak védelme érdekében. Jelenleg az egyenlőséggel kapcsolatos jogszabályok csak a nemet, a fogyatékosságot, a fajt és a családi állapotot fedik le. Az LMBTI-aktivisták által a bíróságok elé tárt ügyek részben sikeresnek bizonyultak a jogi reform előmozdítása terén. Az EU Hivatala más képviseletekkel együtt szintén részt vett az éves LMBTI-parádén.

Hongkong további erőfeszítéseket tett az **emberkereskedelem** leküzdésére, és e célból cselekvési tervet dolgozott ki. További forrásokat biztosítanak az intézkedésekhez, ideértve a lehetséges áldozatok kiszűrését is. A hongkongi válaszlépések gyengeségeként említették azt, hogy egységes törvény helyett jogszabályok sokaságára támaszkodik az emberkereskedelem leküzdése során. Az EU és Hongkong folytatta szoros együttműködését a területen. Az emberkereskedelemmel foglalkoztak a novemberi EU–Hongkong strukturált éves párbeszéden is. December 12–13-án került sor az emberkereskedelem megelőzésével foglalkozó negyedik EU–Hongkong műhelyértekezletre, amelyet az EU TAIEX programja finanszírozott. A találkozón olyan, közös érdeklődésre számot tartó kérdésekkel foglalkoztak, mint a civil társadalommal és a magánszektorral folytatott együttműködés, valamint a gyermekkereskedelem.

[1] Mindkét szervezet konkrét nyilatkozatokat adott ki az erőszakról, amelyek a következő oldalon érhetők el: https://www.fcchk.org/fcc-statements/?wpv_aux_current_post_id=1532&wpv_view_count=861-TCPID1532&wpv_paged=2

A **külföldi háztartási alkalmazottak** hatékony jogi védelme továbbra is hiányosságokat mutat. A törvényben előírt minimálbér nem vonatkozik ezekre az alkalmazottakra, együtt kell élniük munkáltatóikkal, és a foglalkoztatás elvesztésétől számított két héten belül munkát kell találniuk, ellenkező esetben kiutasíthatók. A kormány lépéseket tett e problémák megoldására, ideértve egy külön forróvonal létrehozását a tanácsadást és segítséget igénylő külföldi háztartási alkalmazottak számára. Emellett fokozottabban ellenőrzik ezeket a munkavállalókat, hogy kiszűrjék az emberkereskedelem és a kényszermunka áldozatait. Az EU Hivatala szeptember 15-én filmvetítést és panelmegbeszélést tartott a külföldi háztartási alkalmazottak jogairól a Kínai Egyetemen.

A **szegénység és az egyenlőtlenség továbbra is valós aggodalomra ad okot**; a népesség kb. 20 %-a él a szegénységi küszöb alatt. Kevesen engedhetik meg maguknak, hogy saját otthont vásároljanak a világ legdrágább ingatlanpiacán, és a népesség csaknem 45 %-a él állami bérlakásban. A kormányzó október 16-i politikai beszédében több intézkedést is bejelentett a társadalmi-gazdasági panaszok kezelésére.

A **korrupció elleni rendszer** erős és ellenálló maradt. Hongkongban nagyon magas szinten érvényre jutnak az átláthatóságot célzó és a korrupcióellenes intézkedések. A hatóságok, valamint a politikai és üzleti élet szereplői elismerik, hogy az átláthatóság létfontosságú Hongkong nemzetközi üzleti központként betöltött erős pozíciójának megőrzésében.

Gazdasági fejlemények

Hongkong gazdasága jelentős mértékben visszaesett 2019-ben, a GDP 1,2 %-os csökkenést mutatott. Az év első felében a gazdaság folytatta a 2018-ban megkezdett lassulást, amelynek eredményeként a GDP növekedése az előző évhez képest csak 0,6 % volt. Hongkong a kereskedelemtől és nemzetközi pénzügyektől való függése, valamint a Kína és a világ többi része közötti kereskedelmi, üzleti és pénzügyi hídként betöltött szerepe miatt különösen érzékeny a külső hatásokra és a szárazföldi Kína fejleményeire. A zavargások júniusi kezdetével a hongkongi gazdaság recesszióba süllyedt, és a GDP 2,8 %-kal esett vissza az év második felében.

2019 végére Hongkong **15 év óta először költségvetési hiányt** regisztrált az alacsonyabb földterület-eladások és adóbevételek, valamint a kiadások növekedése következtében. Szeptemberben a Fitch Ratings Hongkong hitelminősítését (AA +-ról) AA-ra rontotta negatív kilátások mellett, a Moody's pedig ugyancsak negatívra változtatta Hongkong kilátásait. Ugyanakkor a terület besorolása még a leminősítés után is stabilan a befektetési fokozatban maradt, emellett Hongkongnak nagy, GDP-jének mintegy 40 %-át kitevő költségvetési tartalékai vannak.

Hongkong **külkereskedelmét** rosszul érintette a kihívásokkal teli külső környezet. Az áruk exportja és importja 4,1, illetve 6,5 %-kal csökkent az év során. Ennek hatásai továbbgyűrűztek a kereskedelemmel kapcsolatos szolgáltatási ágazatokra, amelyek Hongkong foglalkoztatásának és GDP-jének mintegy 20 %-át teszik ki. Emellett az év második felében a zavargások következtében drámaian **visszaesett a kiskereskedelem**, ami az év egészében 11,1 %-kal volt alacsonyabb. A külkereskedelem, a kiskereskedelem és a GDP növekedésének gyengülése már 2018-ban megkezdődött, jelezve, hogy a gazdaság jóval a zavargások júniusi kezdete előtt veszített lendületéből.

A zavargások egyik legszembetűnőbb következménye **a turisták számának csökkenése volt.** Júniust követően a turisztikai beutazások száma az előző évhez képest 39 %-kal esett vissza.

Hagyományosan a turisták mintegy 80 %-a a szárazföldi Kínából érkezik, akik becslések szerint a város kiskereskedelmi forgalmának körülbelül 40 %-áért felelnek, különösen a luxuságazatban. A kiskereskedelem mellett a turisták számának csökkenése a vendéglátást, az élelmiszer- és ital-, valamint a közlekedés ágazatot is nehezen érintette.

A visszaesés ellenére a **munkanélküliség** csak kis mértékben nőtt – a 2018 utolsó negyedévi 2,8 %-ról 2019 utolsó negyedévére 3,3 %-ra. A munkaerőpiac azonban nagyobb nyomás alá kerülhet, ha a gazdaság nem indul növekedésnek. Az inflációt kézben tartották, a fogyasztóiár-infláció a tárgyévben 3 % volt.

Az **ingatlanárak** május és december között 4,5 %-kal csökkentek, azonban az erős évkezdésnek köszönhetően az árak 2019-ben összeségében 5,4 %-kal emelkedtek. Hongkong továbbra is a világ legkevésbé megfizethető városi központja a lakásvásárlók számára. Az állami bérlakások esetében az átlagos várakozási idő 5,4 évre hosszabbodott.

Bár a **pénzügyi szektor** ellenállóbbnak bizonyult, mint a gazdaság többi része, a Kínának és a régiónak való nagyfokú kitettsége, illetve a helyi műveletek viszonylag alacsony jelentősége miatt nem maradt teljesen érintetlenül a visszaesés által. Az első nyilvános részvénykibocsátások száma a harmadik negyedévben csökkent, de szeptembertől ismét emelkedésnek indult, ideértve az Alibaba széles körben reklámozott másodlagos jegyzését. Hongkongnak még az első nyilvános részvénykibocsátások központjaként betöltött vezető szerepét is sikerült megőriznie az évben. A napi forgalom azonban 18,9 %-kal csökkent az előző évhez képest, a Hang Seng index pedig elmaradt a többi jelentősebb indextől. A tőzsdei trendeket erőteljesen befolyásolták a szárazföldi kínai fejlemények és az USA és Kína közötti tartós kereskedelmi feszültségek. A bankszektor azonban továbbra is stabil, a bankok kapitalizációs és likviditási szintje meghaladta a nemzetközi standardokat. Hongkong továbbá a hongkongi dollár valutatanács fedezetére szolgáló nagy devizatartalékkal rendelkezik, és nagyrészt elkerülte a pánik okozta tőkekiáramlást.

Hongkong továbbra is a **zöld finanszírozás** központjaként tünteti fel magát a régióban, vagyonkezelési ágazata és a kormány zöld finanszírozást támogató politikája alapján. 2019 májusában 1 milliárd dollárt gyűjtött az amerikai dollárban denominált zöld államkötvény révén. Továbbá 2019-ben a hongkongi hatóságok a piaci infrastruktúra fejlesztésére összpontosítottak (azaz a pénzügyi intézmények zöld finanszírozási kapacitásának kiépítésére).

2019-ben végrehajtottak egy **auditreformot**, amelynek során a Pénzügyi Beszámolási Tanácsot (Financial Reporting Council, FRC) független felügyeleti szervvé szervezték át, amely a számvizsgálókat szabályozza, és előmozdítja az önszabályozásról a független felügyeletre való áttérést, a nemzetközi szabványokkal összhangban. 2019 novemberében az SFC új szabályozási megközelítést fogadott el a **virtuális eszközök kereskedési platformjaira**, önkéntes alapon szabályozva azokat. Csak a magas szabályozási előírásoknak megfelelő szolgáltatók kaphatnak engedélyt. Továbbfejlesztették a **gyorsfizető rendszert** (Faster Payment System, FPS), összekapcsolva azt különféle bankok e-pénztárcáival, többek között az RMB-fizetésekhez is. Bár az e-pénztárca szolgáltatások Kínában is elérhetők, az összekapcsolás még nem lehetséges.

Ami a **hongkongi kormány által a gazdaság részére nyújtott támogatást** illeti, a Hongkongi Monetáris Hatóság (HKMA) képes volt követni az US Federal Reserve-t, és az év során többször csökkentette kamatlábait. Az anticiklikus tőkepuffert a bankhitelezés támogatása érdekében októberben szintén csökkentették, 2,5 %-ról 2 %-ra. Költségvetési fronton a kormány 30 milliárd HKD (3,5 milliárd EUR) értékű segítségnyújtási intézkedéscsomagokat vezetett be. Ez elsősorban a háztartások pénzügyi terheinek enyhítésére, a kkv-k támogatására, valamint a közlekedési és idegenforgalmi ágazatok

támogatására szolgált. A megfigyelők azt kifogásolták, hogy a csomagok nem elég nagyok, csupán a GDP 1 %-át teszik ki. Itt érdemes megemlíteni, hogy az IMF novemberben az állami kiadások növelését javasolta a gazdaság támogatása és a strukturális kihívások kezelése érdekében (lakáshiány, jövedelmi egyenlőtlenség stb.).

A kormányzó októberben közzétette **2019. évi politikai beszédét**, amely a lakhatásra és a jólétre összpontosított. Ez a jólétet illetően részben a korábban bejelentett segélycsomagokat hasznosítja újra, emellett új intézkedéseket tartalmaz. A lakhatás terén a legszembetűnőbb a földvisszavételi rendelet alkalmazása volt, abból a célból, hogy visszavegyék a fejlesztőktől azokat a nagy sűrűségű, lakóövezti besorolású földeket, amelyekre még nincsenek kész fejlesztési tervek, és ezeket a földterületeket köztulajdonú bérlakásokhoz használják fel.

2019 folyamán az **európai vállalkozások** nagyrészt várakozó álláspontot vettek fel. A Hongkongot a szélesebb értelemben vett ázsiai és csendes-óceáni térség regionális központjaként használó vállalatokat alapjaiban érintette az Egyesült Államok és Kína közötti kereskedelmi háború és a gyenge globális kereskedelem. A helyi értékesítésre összpontosító vállalatok számára a zavargások jelentették a legnagyobb gondot, különösen a kiskereskedelemben (főként a luxuscikkek terén), a vendéglátásban és az élelmiszer- és italágazatban. Ezekben az ágazatokban jelentős értékesítéscsökkenést regisztráltak, aminek fő oka a látogatók és a fogyasztók költéseinek drasztikus csökkenése volt. Néhány vállalkozás úgy döntött, hogy csökkenti tevékenységeit. Ha a helyzet nem javul, a vállalatok arra kényszerülhetnek, hogy további intézkedéseket vegyenek fontolóra.

A mostanra már visszavont kiadatási törvényjavaslat és elfogadási folyamata komoly aggodalmat keltett az európai üzleti közösségben. A zavargások elterjedésekor az európai vállalatok egyértelműen elítélték az erőszakot, miközben komoly aggodalmuknak adtak hangot a politikai patthelyzet és a hongkongi üzleti környezetre gyakorolt hatása miatt.

A növekvő politikai nyomás és a szokásos üzletmenetbe való beavatkozás 2019-ben új tényezők voltak Hongkongban, amelyet az üzleti közösség általánosságban aggodalommal figyelt. Hongkong működési hatékonyságát, a szárazföldi Kína elsődleges offshore pénzügyi központjaként betöltött szerepét, nagyfokú autonómiáját, független igazságszolgáltatását és a jogállamiság nagyfokú tiszteletben tartását kulcsfontosságú versenyelőnyöknek tekintik. Ezek bármelyikének sérülése kevésbé vonzóvá tenné Hongkongot mint nemzetközi üzleti központ.

Kereskedelmi és egyéb politikák

Márciusban Hongkong **szabadkereskedelmi megállapodást** (FTA) írt alá Ausztráliával. Az ASEAN országokkal (2017-ben) megkötött szabadkereskedelmi megállapodás 2019-ben lépett hatályba Laosz, Mianmar, Szingapúr, Thaiföld, Vietnam és Malajzia vonatkozásában. Hongkong továbbá nyilvánosan bejelentette szándékát, hogy csatlakozni kíván a Regionális Átfogó Gazdasági Partnerséghez (RCEP), valamint hogy további szabadkereskedelmi megállapodásokról szeretne tárgyalásokat folytatni, nevezetesen Thaifölddel és az Egyesült Királysággal annak az EU-ból való távozását követően. 2019-ben nem kötöttek a befektetések védelméről és ösztönzéséről szóló új megállapodásokat, bár tárgyalások folynak Oroszországgal, Iránnal és Törökországgal.

A **kutatás és az innováció** ösztönzése továbbra is prioritás a hongkongi kormány számára: a kormányzó politikai beszédében bejelentette számos, az innováció és a technológia támogatására irányuló rendszer átalakítását. Az innováció támogatása érdekében Hongkong eredeti szabadalmi rendszert vezetett be. Az innovációt a pénzügy területén is ösztönzik, azzal a céllal, hogy Hongkong vezető szerepet töltsön be a pénzügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges technológia (az úgynevezett „fintech") és a zöld finanszírozás területén: 2019-ben a

város megkapta első nyolc virtuális bankengedélyét, és kiadta első egymilliárd USD értékű állami zöld kötvénycsomagját[2].

A **környezetvédelem és a széntelenítés** 2019-ben is komoly kihívást jelentett Hongkong számára. A hulladékgazdálkodás területén a kormány intézkedéseket tett a műanyag szívószálak és a polifoamból készült élelmiszer-tárolóedények használatának csökkentésére az elsősorban állami alkalmazottakat kiszolgáló létesítményekben. Azonban a régóta viták tárgyát képező, 2018 novemberében a Törvényhozó Tanács elé terjesztett hulladék-díjszabási rendszer továbbra is várat magára. Az egyetlen említésre méltó terv a városban keletkező, egyre növekvő hulladékmennyiség kezelésére egy nagy energiatermelő hulladékégető mű építése. Nem igazán léteznek a hulladékok csökkentésére, hasznosítására és újrahasznosítására vonatkozó politikák és eszközök. Jelentős előrelépést jelentett a légszennyezés tekintetében, hogy 2019 januárjában hatályba lépett egy rendelet, amelynek értelmében a hongkongi vizeken közlekedő hajók csak korlátozott (legfeljebb 0,5 %) kéntartalmú üzemanyagot használhatnak. Hongkong emellett kiadott egy a széntelenítésről szóló nyilvános konzultációt is a terület hosszú távú széntelenítési stratégiájának kidolgozása céljából.

Hongkong és a szárazföldi Kína kapcsolata

A folyamatos tiltakozások jelentős hatást gyakoroltak a Hongkong és a szárazföldi Kína közötti kapcsolatokra. A Kínai Népköztársaság kormánya nyilvánosan támogatta a tüntetőkkel szembeni erőszak hatóságok általi alkalmazását. Ezen felül rendkívül korlátozott bizonyítékok alapján azt állította, hogy a tüntetések a Hongkong függetlenségére törekvők eszközeként szolgálnak, és hogy idegen hatalmak felelősek a zavargások szításáért. Az anyaország a társadalmi-gazdasági panaszokat említette az általános elégedetlenség fő okaként. Xi Jinping elnök az erőszakot az „egy ország – két rendszer” elvével szembeni „nyílt kihívásnak” nevezte.

Tovább nőttek az azzal kapcsolatos félelmek, hogy Hongkong „nagy fokú autonómiája” az „egy ország – két rendszer” elvének keretében gyengülni fog.

A média arról számolt be, hogy megnőtt a Népi Felszabadítási Hadsereg (PLA) Hongkongban állomásozó katonáinak száma. Novemberben a PLA katonák egy különítménye hagyta el a kaulungi laktanyáját, hogy eltakarítsa a zavargások során a főbb közlekedési útvonalakon emelt barikádokat és törmeléket. Az alaptörvény értelmében a hongkongi kormány segítséget kérhet a PLA-tól a katasztrófaelhárításhoz vagy a közrend fenntartásához. Ebben az esetben azonban nem történt ilyen segítségkérés.

A Legfelsőbb Bíróság az arcmaszk tilalmának alkotmányellenességéről szóló határozatát követően a Kínai Népköztársaság Jogi Bizottságának szóvivője kijelentette, hogy csak a Nemzeti Népi Kongresszus Állandó Bizottsága dönthet arról, hogy Hongkong törvényei megfelelnek-e az alaptörvénynek. A hongkongi ügyvédi kamara egy nyilatkozatban megjegyezte, hogy ez az álláspont „jogi szempontból helytelen”, hogy a hongkongi bíróságok korábban is semmisítettek meg alkotmányellenes törvényeket, és hogy minden olyan elképzelés, miszerint a hongkongi bíróságok nem végezhetnek alkotmányossági felülvizsgálatot, azon bírói hatáskörök gyakorlását korlátozza, amelyeket ezek a bíróságok mindig is élveztek, és ellentétes az alaptörvénnyel.

[2] Hongkong kidolgozott egy zöldkötvény-programot 100 milliárd HKD (11,5 milliárd EUR) összegben. Májusban a Hongkongi Monetáris Hatóság (HKMA) is bemutatta intézkedéscsomagját a hongkongi zöld finanszírozás fejlesztésének támogatására és előmozdítására.

A politikai feszültségek a politikai paletta mindkét oldala által a hongkongi üzleti közösségre gyakorolt egyre fokozódó nyomáshoz vezetett. Egyes hongkongi vállalatok különböző intézkedések, például elbocsátás révén büntették alkalmazottaikat a tüntetéseken és tiltakozásokon való részvételük, valamint a tiltakozásokat a közösségi médiában támogató megjegyzéseik miatt. Maguk a vállalatok is nyomás alá kerültek, ami olyan nagy nyilvánosságot kapott eseteket eredményezett, mint amikor cégvezetők mondtak le és kértek nyilvánosan bocsánatot alkalmazottaik politikai nézetei és cselekedetei miatt. A tiltakozókkal rokonszenvezők széles körű támadásokat intéztek a szerintük Kínát támogató vállalkozások ellen. Ez bizonyos esetekben bojkott formáját öltötte, máskor azonban erőszakos cselekedetekre is sor került, különös tekintettel a vállalkozások helyiségeinek megrongálására.

Hongkong 2019-ben továbbra is **a szárazföldi Kína jelentős kereskedelmi csomópontja** maradt, miközben a szárazföldi Kína maradt Hongkong messze legnagyobb kereskedelmi partnere: Hongkong exportjának 55 %-a a szárazföldi Kínába irányult, míg behozatalának 47 %-a onnan származott. Hasonlóképpen Hongkong volt Kína ötödik legnagyobb kereskedelmi partnere 2018-ban (az Egyesült Államok, az EU, Japán és Korea után). A szárazföldi Kína (különösen Guangdong tartomány) továbbra is fontos passzív feldolgozási bázis Hongkong számára.

Emellett továbbra is Hongkong **Kína legfontosabb offshore pénzügyi és befektetési központja**. A város az anyaország beáramló közvetlen külföldi befektetéseinek (FDI) legnagyobb forrása, amely a teljes állomány 54 %-át tette ki (2018 végén), illetve Hongkong a kifelé irányuló közvetlen külföldi befektetések első rendeltetési helye, a teljes állomány 65 %-át kitéve. Másfelől a szárazföldi Kína volt Hongkong beáramló közvetlen külföldi befektetéseinek második legnagyobb forrása (Hongkong teljes állományának 25,5 %-a érkezett onnan 2017 végén)[3]. Hongkongban 1 241 szárazföldi vállalkozás van bejegyezve, amelyek a Hongkongban bejegyzett 2 449 vállalat 51 %-át, ám a teljes piaci kapitalizáció 73 %-át teszik ki (2019 végén). Hongkongban 1 146 szárazföldi vállalkozás van bejegyezve, amelyek a Hongkongban bejegyzett 2 315 vállalat 50 %-át, ám a teljes piaci kapitalizáció 68 %-át teszik ki (2018 végén). Hongkong és a szárazföldi Kína tőkepiacai a Hongkongi Értéktőzsdét a Sanghajban és a Sencsenben lévő tőzsdékkel összekapcsoló **Stock Connect rendszeren**, valamint a kötvénypiacokhoz való kölcsönös hozzáférést biztosító **Bond Connect** rendszeren keresztül kapcsolódnak össze.

Az év során Hongkong és a szárazföldi Kína továbbfejlesztette kapcsolatukat a **Kína–Hongkong szorosabb gazdasági partnerségi megállapodás** (CEPA) keretében. Novemberben a két fél a CEPA keretében a szolgáltatások kereskedelméről szóló módosítást írt alá, amely további liberalizációs intézkedéseket vezet be olyan ágazatokban, mint a pénzügyi és jogi szolgáltatások, az építőipar és a gépipar, a tesztelés és tanúsítás, a szórakoztatóipar és az idegenforgalmi szolgáltatások. A módosítást várhatóan 2020 januárjában hajtják végre.

A régóta várt **Kuangtung–Hongkong–Makaó „Tágabb Öböl Térségről” (GBA)** szóló tervezetet 2019 februárjában tették közzé. A tervezet Hongkongot a négy központi város egyikeként említi (Sencsen, Kuangcsou és Makaó mellett). Hongkong kulcsszerepet kapott a GBA fejlődésében, különös tekintettel a szakmai szolgáltatások területére (a pénzügyi szolgáltatásokat is tartalmazóan), illetve mint a renminbi globális offshore központja. A terv közzététele óta több intézkedést is bejelentettek, köztük a szellemi tulajdonjogokkal és a vámügyekkel kapcsolatos együttműködés megerősítését, valamint annak megkönnyítését, hogy a hongkongi emberek a GBA más részein éljenek, tanuljanak és vállaljanak munkát.

[3] https://www.tid.gov.hk/english/aboutus/publications/factsheet/china.html

Azonban a zavargások miatt erősödnek az azzal kapcsolatos aggodalmak Hongkongban, hogy a GBA-ban betöltött szerepe visszaszorulhat a többi részt vevő város javára.

Az Unió és Hongkong kétoldalú kapcsolatai és együttműködése 2019-ben

A **13. EU–Hongkong strukturált éves párbeszédre** Hongkongban került sor 2019. november 28-án. A párbeszéd lehetőséget kínált a területek széles körén történő együttműködés megvitatására, beleértve a kétoldalú kereskedelmet, a WTO reformját, a pénzügyi szolgáltatásokat, a beruházásokat, a közbeszerzést, a vámügyeket, az innovációt és a technológiát, valamint az emberkereskedelmet.

A Hongkong Különleges Közigazgatási Terület (KKT) kormánya által 2019-ben végzett felmérés szerint több mint 2 300 uniós vállalat folytat üzleti tevékenységet Hongkongban, és ezek mintegy fele Hongkongot választotta regionális székhelyként vagy hozott létre ott regionális irodát. Az uniós vállalkozások számos ágazatban jelen vannak, elsősorban a pénzügyi és üzleti szolgáltatások, a kereskedelem, a logisztika, a kiskereskedelem, az élelmiszer- és italágazat, valamint az építőipar területén.

Hongkong az EU 18. legnagyobb árukereskedelmi partnere volt 2019-ben, és Ázsiában az EU kereskedelmi partnereinek rangsorában a kilencedik helyen szerepelt, 48,0 milliárd EUR összegű kereskedelemmel (+ 3,4 % az előző évhez képest). Az EU Hongkongba irányuló áruexportja elérte a 36,7 milliárd EUR-t, míg a Hongkongból származó behozatal összesen 11,3 milliárd EUR-t tett ki, ami jelentős, 25,4 milliárd EUR összegű többletet (a negyedik legnagyobb kétoldalú kereskedelmi többletet) eredményezett az EU számára. Az EU e továbbra is Hongkong második legnagyobb kereskedelmi partnere volt a szárazföldi Kína után. Az év során az EU volt Hongkong második legnagyobb export-célterülete és a negyedik legnagyobb importbeszállítója.

Hongkong továbbra is fontos kereskedelmi csomópont a szárazföldi Kína és az EU közötti kereskedelemben. 2018-ben a szárazföldi Kína az EU-ból származó, több mint 10 milliárd EUR értékű behozatalát Hongkongon keresztül bonyolította le, míg a szárazföldi Kínából származó termékek EU-ba irányuló újrakivitele meghaladta a 35 milliárd EUR-t.

Hongkong az EU ötödik legnagyobb **szolgáltatáskereskedelmi partnere** Ázsiában, Kína, Japán, Szingapúr és India után. A legfrissebb rendelkezésre álló, 2018. évre vonatkozó adatok szerint a kétoldalú szolgáltatáskereskedelem értéke 29,3 milliárd EUR-t tett ki (+8,7 % az előző évhez képest). A Hongkongból származó uniós szolgáltatásimport elérte a 14,8 milliárd EUR-t, míg a Hongkongba irányuló kivitel 14,5 milliárd EUR-t tett ki, ami az EU számára kismértékű, 325 millió EUR összegű hiányt eredményezett.

Az EU és Hongkong közötti kétirányú **beruházások** továbbra is rendkívül jelentősek. A hongkongi statisztikák szerint az EU – figyelmen kívül hagyva az offshore központokat – a második legnagyobb külföldi befektető Hongkongban, összesen 2 300 vállalattal és 136,2 milliárd EUR összegű állománnyal, ami 2018 végén (legfrissebb rendelkezésre álló adatok) a teljes FDI-állomány 8,2 %-ának felelt meg. Másfelől 2018 végére a Hongkongból az EU-ba irányuló teljes FDI-állomány 168 milliárd eurót tett ki, miáltal Hongkong az EU-ba irányuló közvetlen külföldi befektetések jelentős forrása.

Hongkong részben annak köszönheti kiemelkedő pozícióját az EU-val fenntartott beruházási kapcsolatokban, hogy a statisztikákban „hongkongi közvetlen külföldi befektetésekként” rögzített befektetések jelentős része valójában a szárazföldi Kínából származik. A Hongkongi Kereskedelmi Fejlesztési Tanács szerint a kimenő kínai befektetések több mint 60 %-a Hongkongba irányul, vagy Hongkongon keresztül áramlik. Az EU közvetlen külföldi

befektetéseinek jelentős része Hongkongon keresztül érkezik Kínába. Ennek fő oka többek között a magas színvonalú szolgáltatók jelenléte, Hongkong kiszámítható szabályozási környezete és a jogállamiság.

Az év során az EU és Hongkong folytatta a **vámügyi** együttműködést egy cselekvési terv keretében, melynek célja a szellemi tulajdonjogok védelme, a szellemi tulajdonjogok keretrendszeréből történő finanszírozással. A cselekvési tervet 2019-ben az EU tengeri kikötőire is kiterjesztették a közös együttműködés és a tranzitszállítmányok közös ellenőrzése céljából. Az EU–Hongkong szellemi tulajdonjog munkacsoport ülésére márciusban került sor Hongkongban, az EU–Hongkong közös vámügyi együttműködési bizottság 11. ülésére pedig júliusban Brüsszelben. A kiváló együttműködés ellenére Hongkong továbbra is az EU-ba behozott, a szellemi tulajdonjogokat sértő áruk második számú származási helye, még ha ezeket az árukat nem is a területén gyártják. Mindkét oldal azt vizsgálja, hogyan lehetne kezelni a kérdést és tovább javítani az együttműködést ezen a területen.

A hongkongi hatóságok két új finanszírozási felhívást tettek közzé a **Horizont 2020** keretprogram Különleges Közigazgatási Területről (KKT) származó résztvevőinek támogatására. A strukturált párbeszéd során az EU és Hongkong megállapodtak abban, hogy megvizsgálják annak lehetőségét, hogy kibővítsék Hongkong társfinanszírozási mechanizmusát a Horizont 2020-ra és azon túlra, a magánszektor bevonása érdekében.

Ami az **adóügyi együttműködést** illeti, 2019 februárjában Hongkong módosította az offshore-alapokra és az offshore magántőke-alapokra vonatkozó két meglévő szabályozást, hogy eloszlassa az EU aggályait azok elkülönített jellegével kapcsolatban. Ennek alapján a Tanács 2019 márciusában egyetértett abban, hogy Hongkong teljesítette az adóügyek terén folytatott jó kormányzással kapcsolatos kötelezettségvállalásait.

A **pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem** terén a Pénzügyi Akció Munkacsoport (FATF) 2019 szeptemberében adta ki Hongkong kölcsönös értékelő jelentését[4]. Hongkong joghatósága területén jelentős vállalatalapítási tevékenységek zajlanak. Nemrégiben frissítette rendszerét annak biztosítása érdekében, hogy a vállalatok összegyűjtsék és naprakészen tartsák a tényleges tulajdonosokkal kapcsolatos információkat telephelyükön, ám ezen új intézkedések hatékonysága még nem teljesen bizonyított. Hongkongnak további lépéseket kell tennie annak biztosítása érdekében, hogy a jogi konstrukciókkal kapcsolatos tényleges tulajdonosokra vonatkozó információk könnyebben hozzáférhetők és pontosak legyenek.

Az EU és Hongkong folytatta az együttműködést annak érdekében, hogy minél több **személyes kapcsolat** alakuljon ki, különösen a tudományos együttműködés, a hallgatói mobilitás, a kultúra és a kreatív ágazatok területén.

Az EU Hongkongi Hivatala számos kulturális, gazdasági és nyilvános diplomáciai tevékenységet hajtott végre, gyakran az EU tagállamaival és azok kulturális intézeteivel együttműködésben. Az év kiemelkedő eseményei között szerepelt az uniós filmfesztivál, az uniós nyelvek napja, a hongkongi könyvvásár, részvétel az éves hongkongi LMBTI Pride megmozduláson, egy az egyszer használatos műanyagokról szóló műhelyértekezlet, a Nemzetközi Migrációs Szervezettel való együttműködés a globális migrációs filmfesztivál kapcsán, az EU és Hongkong közötti emberkereskedelem megelőzésével foglalkozó

[4] http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-Hong-Kong-China-2019.pdf

műhelyértekezlet, valamint filmvetítés és panelbeszélgetés a külföldi háztartási alkalmazottak jogainak feltárására. Az EU Hivatala gyakran találkozott kormánytisztviselőkkel, törvényhozókkal, a tudományos élet és a civil társadalom tagjaival.